NĂM THỨ MƯỜI. — SỐ THỨ 1886 MỘI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ BẢY 28 OCTOBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	Hà-nội [illegible]			Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Ai-lao	Nam-kỳ, Đại-Pháp và các thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
Một năm. .	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	9$00
Các làng và Các công-sở	»	8 . 00	8 . 00	8 . 00	9 . 00	»
Sáu tháng. .	3 . 00	3 . 50	3 . 20	3 . 20	3 . 30	4 . 50
Ba tháng . .	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 65	2 . 25
Một tháng. .	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	0 . 75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE n° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large
4e page: *Une seule insertion.* . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants

Một việc khuyến-khích rất thích-thời

Mới đây các báo có đăng phương-danh quí-tính mấy nhà được vinh thưởng phẩm hàm về việc học. Hỏi ra mới biết mấy nhà ấy vì đã quyên tiền để lập học đường cho con em học, nên đã được ơn trên gia thưởng như thế. Thật là một cái vinh-dự rất đích đáng và lại là một việc khuyến-khích rất thích thời vậy.

Một nước hậu-tiến như nước ta, còn gì khẩn thiết bằng việc học nữa. Người có học mới biết điều hay lẽ dở mà xử thế tiếp vật, mới biết cái dại cái khôn mà tu đức lập thân; có học mới đủ trí-thức thông thường mà tránh điều hại, làm điều lợi, biết giữ nghĩa vụ, giữ quyền lợi của mình; mà một nước có được nhiều người học-thức mới mong giàu có phát đạt được. Ở các nước tiên tiến ngày nay, trẻ con bất kỳ trai hay gái, giàu hay nghèo, ai cũng phải theo học giám ba năm, cho nên đến lúc lớn lên, dẫu làm thợ hay đi cày, ai ai cũng tiệm đủ cái tư-cách làm người, hiểu cái nghĩa-vụ làm dân cả. Người như thế trách gì xã hội chẳng hay, dân như thế trách gì nhà nước chẳng thịnh. Trông người lại ngẫm đến ta, mà thật đáng thẹn đáng tủi cho ta quá lắm! Ở nước ta hiện nay, ngoài mấy nơi thị thành đô hội không kể, còn ở nhà quê, từ ngày Hán-học tàn canh, thi cử bãi bỏ, thì trong một trăm con trẻ trong làng, khó được vài mươi đứa là có đi học. Bố mẹ đẻ con ra, chỉ nuôi cho con lớn lên như nuôi súc vật trong nhà vậy, một ngày ngoài mấy bữa ăn ra, thật mang nhiên chẳng còn biết chi cả.

Than ôi! cũng mang tiếng là một nước một dân, nhưng một nước một dân mà cái trình-độ học thức còn kém thấp như thế thì mong gì ganh đua tranh chọi được với đời? Đan cử một việc như mấy năm gần đây, nhà nước quyết chí cải-lương hương-chính cho dân, để trừ bớt những cái đối-phong hủ-tục, bấy nay nó làm cho người mình tê tái như ngủ như mê, thế mà thậm chí có làng hàng mấy trăm đinh không có ai giữ nổi quyền chi-thu bạ! Một dân như thế thì nói chuyện cải lương nông nghiệp, khuếch-trương kỹ nghệ, khai phát tài nguyên, cải tạo nhân chủng, họ còn hiểu gì nữa. Cái bệnh căn đó chỉ bởi cái tội vô học mà ra.

Chánh-phủ bảo-hộ không phải là không thấu hiểu những nông nỗi ấy đâu. Từ ngày nước Đại-pháp sang bảo-hộ nước ta, trong các việc khai-hóa cho ta thật không việc gì nước Pháp lưu tâm đến bằng việc học. Nào trường sơ-học, trường kỹ-nghệ, trong ba bốn mươi năm giời nay mở ra cũng đã khá nhiều; trước còn mở ở chốn thị-thành, sau dần dần đến chốn thôn quê. Nhất là tự bốn năm năm vừa qua đây Chánh-phủ lại càng lưu tâm về việc học lắm nữa. Ngoài các trường Trung-đẳng, Cao-đẳng, mỗi năm lại mở thêm nhiều trường sơ-đẳng ở khắp các nơi. Chứng ngay trong hạt Bắc-kỳ ta, số sơ-đẳng học đường năm 1920 được có 167 mà đến năm 1921 tăng lên được là 235, số học sinh con trai con gái năm 1920 được có bốn vạn mà đến năm 1921 cộng được bốn vạn tư, thì đủ biết chính-phủ thật cũng đã ra công gắng sức chỉnh-đốn về việc học lắm.

Song trong một xứ Bắc-kỳ, diện tích được đến 105.000 nghìn thước vuông, dân số được tới ngoại 6 triệu người, mà số học đường mới được có hơn hai trăm, và số học sinh mới được có hơn bốn vạn thì tưởng cũng chưa gọi là đủ được. Học-đường chưa đủ, học sinh còn ít, điều ấy thì ai cũng công nhận như thế, mà chính là một điều Chính-phủ rất lưu tâm đến cho ta. Song ai đã từng đọc qua sổ chi-tiêu hàng năm của bản xứ thì cũng biết rằng các khoản chi tiêu về việc học bao giờ cũng chiếm một phần rất lớn, có tăng thì cũng phải tăng dần cho xứng với cái tài lực của bản xứ, chứ không phải là nhất đán có thể tăng bội lên được. Và chăng ngoài sự mở mang việc học cho dân gian, còn biết bao nhiêu là công việc khác như là việc xây cầu cống, đắp đường sá, dẫn thủy nhập điền, vệ sinh, y tế vân vân... cũng là những việc khẩn thiết cả, không có thể để chậm chạp được, cho nên chánh-phủ dẫu có nhiệt thành với việc khai dân trí, nhưng cũng phải tuần tự, chứ không sao cấp tiến được.

Tuy vậy, việc khai dân trí là một việc tối khẩn cấp, trù tính được sớm ngày nào là con đường tiến bộ đi chóng thêm được ngày ấy. Ta đã biết công quĩ ngày nay, việc ích thì nhiều, số tiền có hạn, vậy thì các tư-gia ta còn làm việc gì đáng khen bằng đem tiền mà tán trợ vào việc học nữa, trên là thừa ý hay của Chính-phủ, dưới là làm ích lợi cho quốc dân, tức như mấy nhà ta nói trên kia vừa được vinh thưởng phẩm hàm thật là đích đáng là lẽ thế vậy. Quả thế, giời cho trong tay có sẵn đồng tiền dư dụ mà biết đem làm những điều ích lợi cho nhân quần thì còn gì đáng quí đáng trọng hơn nữa, chẳng hơn đem đào sâu chôn chặt hay đem tiêu phí tiêu hoài đi ư? Các nhà phú gia ngày nay thật cũng đã lắm nhà biết trọng nghĩa khinh tài, nào những việc nghĩa quyên, những cuộc quốc-trái, ai nấy đã tỏ ra rất xứng đáng với cái nghĩa-vụ phú-gia, song lại được chính-phủ khuyến khích cho, thì cái tâm công tâm công nghĩa, lại thêm sẵng sốt lên nữa, há chẳng phải là một việc khuyến khích thích thời lắm ru? Năm xưa, chính ký-giả cày đã có lời thỉnh cầu tại Tư-vấn nghị-viên Bắc-kỳ lập lệ thưởng phẩm hàm để khuyến miễn các phú-gia nước ta tán trợ vào việc học, nay thấy mấy nhà có công với việc học được ân-thưởng như thế, nên ký-giả rất lấy làm hoan nghênh việc khuyến-miễn thích thời ấy vậy.

LUẬN.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 26 Octobre 1922

Việc nước Hy-lạp

Chánh-phủ Hy-lạp quyết định truy vấn những người có trách-cứ về việc thất bại mới rồi. Hoàng thân André đã bị bắt ở Corfou.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 26 Octobre 1922

Việc ở Vladivostok

Quân lính Nhật-bản đóng ở Vladivostok đã rút về.

Ngày 11 Novembre là ngày nghỉ

Từ nay ngày 11 Novembre là một ngày nghỉ kỷ-niệm cuộc chiến-thắng và cuộc hòa-bình.

Cuộc giảng-hòa Đông-âu

Nước Pháp, nước Anh và nước Ý đã hợp ý với nhau thỉnh các nước đến ngày 13 Novembre này thì sẽ hội-nghị ở Lausane để ấn-định các điều khoản hòa-nghị, và cái thể-lệ cho các eo bể ở Đông-âu. Sẽ có gởi giấy thỉnh cả nước Hoa-kỳ nữa.

Báo *Liberté* nói rằng có tám chánh-phủ sẽ dự cả hai cuộc hội-nghị ấy, là Pháp, Anh, Ý, Thổ, Nhật, Hi-lạp, Lỗ-mã-ni và Yougoslavie. Còn các nước Bảo, Nga, Ukraine và Géorgie chỉ được dự cuộc hội-nghị về việc các eo bể mà thôi.

Liệt quốc sẽ gởi thư tỏ ý cho nước Thụy-sĩ biết rằng Liệt-quốc muốn hội-nghị tại Lausane.

Đường xe điện

Ngày thứ hai này M. Le Trocquer, Công-tác-bộ tượng-thư sẽ làm lễ khánh thành những khúc xe điện từ Pau đến Tarbes.

Hỏa hoạn tại Toulouse

Kho hàng của một hiệu buôn tạp-hóa tơ lụa ở Toulouse bị hỏa-hoạn. Số tổn hại mất hơn một triệu quan.

Việc nước Anh

Anh hoàng đã chuẩn phê chỉ-dụ giải tán nghị-viện nước Anh.

Việc nước Hoa-kỳ

Quan Thống-lĩnh Harding và quan thủ-tướng Hughes có nhắc lại rằng bộ binh và thủy binh của nước Hoa-kỳ không có thể giảm xuống dưới cái số ấn định trong các hòa-nghị về việc chế hạn quân-bị, đã soạn trong cuộc hội-nghị Washington.

Việc nước Ý

Trong cuộc hội-nghị của đảng bảo-hộ trật tự ở Naples M. Bianchi có trần-thuyết về cái kết-quả công việc của đảng ấy. Nhân dịp một cuộc hội nghị nước Bỉ có gởi điện tín đến chúc mừng đảng ấy, thì hội-đồng nhiệt-thành hoan hô nước Bỉ.

M. Mussolini đã khởi hành ở Naples.

Cuộc hội nghị liệt-quốc về việc lao-động

Ngày hôm nay, hội-đồng đã bàn xong về bản tờ-trình của viên chủ-sự.

Các chủ xưởng có bá cáo một bài bằng chữ Pháp và bằng chữ Anh. Bản chữ Pháp thì M. Carlier (nước Bỉ) đọc, mà bản chữ Anh thì M. Lingov (nước Anh) đọc. Bài bá cáo ấy phản đối lại những lời chỉ nghị việc không ưng-chuẩn các giao ước về việc làm một ngày tám giờ. Các chủ xưởng nói rằng vẫn sẵn khoản tử tế đối với bọn thợ thuyền, song các chủ xưởng còn có cái trách-nhiệm duy-trì sự sinh nhai cho quốc-dân. Trong việc giải quyết cái vấn-đề lao động, ta phải biết rằng sự khủng hoảng trong trường kinh-tế, và các nỗi khó khăn về đường tài-chính ngày nay đã gây nên một cái tình thế riêng, mà cái tình thế riêng ta không thể không xét đến được. Các chủ xưởng không có bỏ những ý-tưởng cao thượng đã đề xướng ra tại cuộc hội nghị Washington, song ngày nay là thời buổi ai nấy phải hi sinh ít nhiều sự ích lợi của mình, để hồi phục lại nền kinh tế và cuộc bình an của thế giới thì các chủ xưởng cũng không sao cưỡng được với cái phong trào ấy, nên chi các giao-ước về việc lao động chưa có thể ưng chuẩn được.

M. Yamashita, đại-biểu chủ xưởng (Nhật-bản) cũng bá cáo một bài

M. Ioeyth đại-biểu chánh-phủ (Nam-Phi châu), M. Jalin đại-biểu chánh-phủ (nước Bỉ) cũng trần-thuyết về công việc của bản quốc.

M. Jouhaux đại-biểu thợ thuyền (Đại Pháp) phản đối kịch-liệt những lẽ nói rằng ngày nay chưa có thể thi-hành cái lệ làm việc một ngày tám giờ được.

Sau các đại biểu của các chánh-phủ khác thuật những công việc của bản chánh phủ trả-tình để ưng-chuẩn bản giao-ước về việc làm việc một ngày tám giờ. M. Adatci có xin hội-đồng ưng chuẩn một khoản định rằng hội-đồng sẽ thỉnh nước Hoa-kỳ cùng dự vào công việc của hội-đồng.

Trong kỳ hội-nghị buổi chiều, thì M. Thomas là chủ sự có đáp lại mọi lẽ của các đại-biểu phân trần trong khi bàn bạc bản tờ trình của ông. Ông có khuyên ai nấy nên tìm tính mọi phương sách để gây được thiện-quả mà công cuộc của hội-đồng không phải là một việc hão, rồi ông kết luận rằng: xem những công việc hội-đồng bàn bạc, và các chánh-phủ, các chủ xưởng và các thợ thuyền cũng sẵn lòng tán thành cho hội-đồng thì biết rằng thế lực của hội đồng một ngày một thêm to mà con đường tương-lai rất là đáng yên lòng vững dạ vậy.

Thị giá quốc-trái : 3 %. 58.02. — 4 % 1918, 60,75. — 5 % 1915 1916, 75 10 — 5 % 1920 85.10. — 6 % 1920 88,95.

Lòng hi-vọng ngày nay nên thế nào?

(Tiếp theo)

Hi-vọng ở quốc-dân ta. — Lò biếc lẫn xanh, non sông hoa gấm, rồng thiêng tiên đẹp, dòng dõi thần minh; xem cái lịch-sử mấy nghìn năm lấy ta ngẫm ta, ta cũng có thể đánh bạo mà tự đắc là một dân-tộc có vị trí tôn trọng ở cõi Á-đông này. Nhưng chính cái lúc ta tự cao tự mãn, bỗng ào cơn gió thổi, ngọn trào tranh-cạnh tràn qua, ánh sáng văn-minh soi tới, làm cho ta tai ù mắt choáng, đứng không vững ngồi không yên; nhất là từ sang cái thế-kỷ 20 này, cái trạng-thái bày ra ở trước mắt ta lại ngày thêm bối rối. Đến cái lúc này ta lấy người mà ngẫm ta ngẫm lại ngẫm đi mà cái lòng tự mãn tự cao, không thể không nhụt đi mà làm cái lòng tự qui tự sỉ; không những qui sỉ mà thôi đâu, mà chính lại là cái buổi ta đáng nên lo nên sợ nữa. Người ta đã nói: lấy một dân-tộc yếu hèn ở vào trong thế-kỷ 20 này, như một chiếc thuyền con ở trong bể lớn, nên xuôi nên ngược, nên lái nên chèo, giữ cho khỏi sóng vùi gió dập thực khó lòng lắm thay! Nước ta xưa kia ấy cũng như chiếc thuyền con còn ở trong cái sông ngòi nhỏ, sóng gió chẳng có, nên thuyền dẫu có cũ nát cũng chưa đến nỗi chìm đắm được, nên ta cũng vẫn lấy làm yên; đến ngày nay đã tạt ra vùng bể lớn mênh mông, có biết theo hướng thuận dòng mới mong còn được. Nhưng lại còn may trong cái lúc nguy nan lại được tay người bảo-hộ, nhà-nước Đại-pháp giúp đỡ ta, dắt dìu ta, chỉ lối đưa đường mong cho được đến nơi giác ngạn. Cái hi-vọng của dân ta trong lúc này cũng đã vững cậy được một hai rồi, còn chỉ cốt ở ta biết cùng nhau mãnh tiến làm sao cho khỏi phụ công người chỉ dẫn. Ấy thực là cái lòng hi-vọng rất khẩn-thiết ở quốc-dân ngày nay.

Cũng vẫn tự tin rằng Á-châu ta là một nơi văn-minh phát tích từ xưa, mà nước ta cũng chiếm một phần là một nước văn-hiến cổ, chứ cũng chẳng có bèn nào, cho nên xưa kia ta có tự mãn tự cao cũng không phải là lòng bất tự lượng. Chỉ ở xuống đến đời gần đây thì cái phần liệt-nhược hẳn đã quá đến cực-điểm, sau khi đã cùng ngoài giao-thiệp, đem một xã-hội liệt-nhược của mình mà xúc tiếp với vật ngoài mạnh mẽ như kia, thì cái cơ hơn được kém thua nó mới bày rõ rành rành không sao bưng bịt được, cứ lấy cái công lệ tự nhiên thiên diễn, phỏng còn có chắc cậy vào đâu. Vậy thì cái cớ liệt-nhược ấy bởi đâu? Ta có thể nói quyết được rằng vì quốc-dân ta không có năng-lực tổ-chức nên cái xã-hội hoàn-toàn vậy.

Cái bệnh liệt-nhược của xã-hội ta, đã thâm nhập cốt tủy, sở dĩ sinh ra cái cảnh-tượng như ngày nay thì cũng không lấy gì làm gở lạ. Quốc dân ta đối với cái cảnh-tượng ấy, hẳn người còn có đôi chút tâm huyết cũng phải dấn làm mình lo. Nhưng lo làm sao? Hẳn cái lòng dự định ai cũng nói là kíp nên đổi cũ thay mới. Lẽ đó đã đành là cái lẽ nghi nhiên rồi. Nhưng định đem cái tình-trạng của xã-hội mà hết thảy đổi mới, bao nhiêu cái nền cũ nhất thiết đạp đổ cả đi chăng? Nếu vậy ta quyết nhiên không thành hiệu, theo cũ thì cố nhiên không được mà đổi mới cả cũng không phải là cái kế vạn toàn. Như trên kia đã nói một cái thuyền nhỏ đi trong bể lớn, thuyền dẫu có cũ hỏng ta cũng phải giữ lấy nó làm chỗi đậy rồi tìm đường kiếm hướng mà cầu cho được đến nơi, chứ nếu thấy cũ hỏng mà vội bỏ đi, không để ý giữ gìn thì cái thân bấu víu vào đâu mà đi được nữa. Xã-hội ta cũng vậy, ta phải biết ta nay dẫu yếu hèn, nhưng còn giữ được giống nòi từ xưa cho đến nay không đến nỗi tiêu duyệt, cũng là nhờ có đôi ba cái nền nếp hay cũ của ta. Vậy thì cái dở ta nên bỏ, chứ cái hay ta cũng nhất giai ruồng rẫy mà bỏ đi hay sao? Về cái vấn-đề xã-hội ta ngày nay thực là trăm chiều khó giải, nhưng cái điều thứ nhất ta cốt mong cho quốc-dân ta đã ở vào cái đời này là cái đời văn-minh của thế giới hầu tới độ hoàn-toàn, ai nấy phải nên có cái minh-kiến đạt thời, biết người biết ta, đào luyện cho được có cái năng-lực hoàn toàn, rồi sau đối với xã-hội tổ-chức mới nên được kết quả hoàn toàn vậy. Ta đối với quốc dân ta hi-vọng như thế, ta mong rằng quốc-dân cũng có hi vọng như ta.

Hi-vọng riêng về một cái thân chúng ta. — Thế-giới là một cái vũ-đài lớn của nhân loại, cho nên người ta ngày nói đến thế-giới, nước nhà, xã-hội, thì đều là cái vật làm đại-biểu cho một thân ta. Cho nên lịch-sử của thế giới có thể coi là lịch-sử của chúng ta, vì vậy sự xu-hướng và sự biến cải ở đời, có thể lấy ngay một cái thân ta làm mục thước. Đáng quí thay là một cái thân chúng ta, ta nên biết yêu cái thân ta, nhưng ta yêu ta bao nhiêu thì lòng ta cần phải tự ngộ bấy nhiêu, ấy cái hy-vọng của ta, mà đến hi-vọng của xã-hội nước nhà cũng đều gốc tự cái lòng tự ngộ của ta mà ra cả. Lòng tự-ngộ là gì? Là ta đã biết cái thân là quí mà ta yêu, thì ta chớ để cho thân ta phải trụy lạc vào nơi đê liệt, thân ta đã muốn không để đê liệt, thì ta phải tự ta dưỡng lấy ta cho nên cái tư cách hoàn-toàn.

Ôi! Hi-vọng! Mi thực là một vị cát thần chiếu-lâm của loài người, khiến cho người biết sống ở đời là vui. Người mất hi-vọng thì người sẽ đến chết, nước mất hi vọng thì nước sẽ duyệt vong. Ai ơi nên còn hi-vọng!

Sở-Bảo.

Bàn góp về việc giáo-dục

Từ khi ta được biết cái văn-minh Âu-tây đến nay, thì các việc trong xã-hội thay cũ đổi mới đã nhiều. Trong sự thay đổi ấy kể cũng lắm sự nên mừng, nhưng ngẫm ra thì sự mừng thực ít, mà sự đáng lo thì nhiều. Nay ta xét sự đáng lo ấy chẳng qua cũng là tại cái trình độ giáo-dục của quốc-dân còn kém và sức của giáo dục chưa được mạnh.

Kẻ viết bài này cũng là người có nhiệt-tâm với giáo-dục, nhân thấy lâu nay cái trào-lưu văn-minh vật chất nó làm cho biết bao nhiêu gia-đình không còn chút hạnh phúc, nên không nề sự thô thiển, góp chút ý-kiến, may ra có thể giúp ích được phần nào chăng.

Giáo-dục phổ thông bấy lâu ta nhờ có chánh-phủ khai hóa cũng hết công lắm, nhưng tưởng cũng chưa đủ, và chăng cũng còn sự phải trông mong ở ta, tức là cái gia đình giáo-dục. Sự học phổ thông có, mà sự dạy dỗ ở chốn gia-đình suy, thì cũng chưa phải là hoàn-toàn vậy. Ấy cũng vì thế mà trong các nơi đô hội thường diễn ra biết bao tấn kịch thương luân bại lý, nam, nữ, lão, ấu có đủ hạng người.

Nhất là các bạn thiếu-niên ngày nay học-hành, hay đi làm việc, thường từ tỉnh nọ sang tỉnh kia, xứ này đến xứ khác, một mình ở giữa đất phồn-thị, thật là một lúc dễ hư lắm. Những học-trò một ngày độ 5, 7 giờ được gần thầy học, còn ngoại giả lúc khỏi nhà trường còn lấy đâu làm giáo dục hay lại đua chúng bạn lượn dong phố, ăn càn nói dở, chơi bời những cách bỉ-ổi, hại tinh-thần, hại tiền của. Hoặc cũng được ít nhiều người ở liền tỉnh, theo học không phải đi xa nhà, nhưng phần nhiều cha mẹ lại bận việc sinh kế, mải miết trong trường lao-động thì bụng nào còn nghĩ đến sự giáo-dục cho con, mà có chăng đã mấy nhà biết dạy con cho được chu-đáo.

Đến lúc ở nhà trường ra, học đã thành, lại được lĩnh một chức vị gì và được bổ đi một tỉnh hạt nào xa thì lại càng dễ đổi tính lắm.

Những người hơn tuổi tri-thức thì không hay giao tiếp người thế cũng ít — những chuyện hay lẽ phải không được nghe, sớm hôm lại luôn tai những chuyện cờ bạc, giọng tán tỉnh. Một mình xa nhà quán, vắng cha mẹ, lại sẵn có thú tiêu sầu khiển muộn thì thường tình ai là chẳng thích, huống chi trong tay lại sẵn đồng tiền. Như thế, hỏi rằng cái tệ gái gái, bạc chè thuốc phiện, cờ bạc, rượu chè, bởi tại đâu mà lắm, tưởng cũng đã thấy được ít nhiều manh mối.

Người các nước một khi ra khỏi nhà, chỉ quyết một chí lập thân, tu thân tiến đức, điều hay lẽ phải bảo ban nhau, tình đoàn thể của họ cũng nhân đấy mà được liên lạc thêm. Người mình ít người có chí độc lập, thường lo nghĩ đến sự ăn mặc, chơi bời hơn là cách tiến thân, thế cho nên người này chơi được, người kia có kém gì mà chẳng chơi được, chỉ đua nhau cái dởm, cái dại, chứ nào có nghĩ đâu những tiếng vui cười êm-đềm kia lại chỉ là lối dẫn xuống vực. Như lúc ấy, có người sẵn lòng tốt khuyên bảo phải chăng, thì lại thị mình lên cái mặt tân nhân vật, chứ cũng chẳng thèm nghe nào.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Kỳ giả được đi lại đôi bà nơi, nên đã gặp cũng lắm trò cười thực là bổ thẹn cho giống nòi lắm.

Nay bảo rằng : Giáo nhà trường ra, để có chức vị, cần tiền cũng cao thì ai chẳng có giáo-dục ? Xin thưa rằng : giá người không ở tuổi, và cũng không ở chức-vị, cái giáo-dục ở nhà trường, mới là phần tri thức, chứ còn đức tính lắt phải mong vào bản gia-đình giáo-dục mới đủ. Như thế trường những người có chức trách ở chốn gia-đình chẳng cũng nên lưu-tâm lắm ư ?

Đoàn-ngọc-Bích

Dư luận Nam-kỳ

Vì sao người Annam chịu kém sút người ngoại trong các nghề nghiệp

Ai cũng nói : người mình không có đoàn-thể, không ham cạnh - tranh trong các nghề-nghiệp, để cho thua sút người các nước, toàn cả quốc-dân chỉ ăn nhau về việc xài-phí ăn chơi, không biết tiết-kiệm. Lẽ ấy cũng có thật, không phải là lời nói phao vu. Nhưng ẩn phải có nhau, nói phải xét, không phải người mình cứ-khư dại-dột gì mà đến nỗi không biết cạnh-tranh không biết đoàn-thể. Trước hết ta thường khen người Tàu người Nhật, vì họ có cái chí-khí cương-cường lập nghiệp, vậy ta cũng nên nghĩ thử nào.

Người Tàu thời từ trước đến giờ vẫn là một dân-tộc biết trọng đoàn-thể, cho nên về thương-mại thời họ chiếm ở xứ ta một cái địa-vị khá cao, đến như người Nhật, mới trong khoảng vài mươi năm trở lại đây thời họ tiến bộ ở trên đường công-nghệ lắm, họ lại chuyên về việc binh, nào đóng tàu, nào tạo thêm khí-giới, ngày nay nước họ đã thành một nước có danh-tiếng trong hoàn-cầu, cái căn-nguyên là tại làm sao ? Đó cũng là một lẽ tiến-hóa, vì gặp dịp dân số họ tăng lên thập bội, không đủ đất mà ở, phải đi-cư đi xứ khác, vất nhiều, mà cái số sinh ngày càng tăng lên mãi. Dường ấy nếu họ không gia tâm siêng-năng thời lấy đâu mà ăn, đói đều gối bay bỏ, họ phải sinh nghề sống, tinh nghiệp kia, bày những công-nghệ mới thêm, khiến hưng công-nghệ cũ, trăm phương ngàn kế, thời tự nhiên dân họ một ngày một hay thêm. mà cái chí lập nghiệp của họ cũng nhân đó mà bằng bái lên, chớ nào có phải họ tiên thành gì mà gây cho nước nhà họ mau rực-rỡ giàu-thạnh như vậy !

Người Tàu dân họ cũng đông, ngói bốn vạn vạo, họ cũng phải kiếm nơi lập nghiệp, để thân cái lợi ngoại về nước họ, lại nhân đó mà đất của họ bớt chật hẹp đi một chút, cho dễ thở sinh nhai.

Lẽ tất-nhiên, họ vượt mấy cái cửa biển mới qua đến đây, thời họ phải yên nhau, tin nhau, mà vì yên tin nên mới gây được cái lòng đoàn-thể, nhân người Tàu vừa sang đến xứ ta thời trong lưng đã vẫn bơi đồng, thế mà cũng có người nuôi, tức đâu vào ở làm công, sau lập tiệm nhỏ, rồi lần lần khoảng-trương ra, không mấy lúc mà thấy họ nghiễm-nhiên thành một tay phú-hộ.

Ta vừa thấy vậy, để vội tự trách ta rằng : đối người Tàu họ biết thương yêu nhau, kẻ có giáp người không, dìu dắt nhau trong cuộc sinh nhai, chớ không phải như người mình ai chết mặc ai. Các nhà vì có nhiệt huyết mà nói vậy cũng phải chớ, chớ điều đó ở bên xứ họ, chẳng cũng ít thấy lắm. Câu thì nhỏ, nghèo cũng phải chịu vậy chớ ; người mình ít bước ra khỏi quê cha đất tổ thời bảo kẻ giàu giúp người nghèo là giúp làm sao ? Hoặng chi đất rộng người thưa, trừ ra những chỗ thị-thành thời mới ở chen-chúc nhau chớ những chốn thôn-quê hay xa thành thị một đôi thời đất bỏ hoang lại thiếu gì, mỗi ngày làm mướn làm thuê không, công cả năm ba cắc độ bỏ khẩu, chỉ lo thiếu nhân-công chớ không lo thừa nhân-công, thời người mình sinh ra riêng nhát lo-lắng cũng là vì đó, vì không lo đói, không lo thiếu thời cái thân cũng không cần phải lao-động chi cho lắm.

Này xem như trên một khu đất Đông-pháp mà người Bắc kỳ đã có thấy về tiến bộ trong công-nghệ thương-mại nhiều hơn người trong Nam-kỳ thời đã biết. Nên vội trách rằng người trong Nam đề hơn người ngoài Bắc thời chắc có chỗ lắm. Thử bảo người Bắc làm thế nào cho bằng nhân có được nhiều lúa hơn trong Nam, coi được không ? Chắc là không mà vì ít ruộng đó cho nên người ta phải đổ về công-nghệ thương-mại mà thành ra người ta tiến bộ hơn mình trong hai nghề đó chớ gì !

Tôi vì mến lấy lẽ chánh mà bàn, chớ không phải muốn đánh đổ cái lòng đoàn thể của người mình, hay gì mà người mình cũng ăn-chơi hiếng nhác hơn nữa, vì lại buổi trước dân ta không biết cái nghĩa hợp quần đoàn-thể là gì thời cũng vô hại, ai lo dây nỗi ấy thờ thôi, chi như ở về thời kỳ này, bốn biển giao thông, người ngoại quốc họ trào sang qua xứ ta ngày một đông, rồi tất nhiên nghề kia nghiệp nọ họ cứ lần-chần với ta mãi, ta thời họ không để đọc cho họ thời có ý chi lắm, đường ấy mà ta chẳng đáng lo cho thương-lai ta sao ?

(A. H. B.)

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 28 Octobre này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 2 f. 60.

Tin tàu. — Tàu *Songhoi* khởi hành ở Saigon đi Trung-kỳ và Bắc kỳ ngày 29 Octobre hồi 8 giờ sáng.

Lễ nhà thờ. — Đến sáng thứ năm 2 Novembre, hồi 8 giờ rưỡi tại nhà Thờ chánh Hanoi sẽ làm lễ đọ vong cho những người Pháp mất tại Bắc-kỳ cùng những người Pháp tử trận trong cuộc chiến-tranh vừa qua

Hội-đồng ủy-viên thành-phố. — Hội-đồng ủy-viên thành-phố đã họp kỳ hội thường ngày 26 vừa rồi là lần thứ nhất. Đến dự hội có :

MM. Tissot, Dubosq, Abor, Allemand, Normandin, Perroud, Lê-thuận-Khoát, Hoàng-quang-Hương.

Đi vắng tại Pháp : MM. Hoàng-kim-Bảng, Phạm-duy-Tốn.

Xin kiếu : MM. Szymanski, Le Roy des Barres.

Trước khi khai Hội-đồng, quan Đốc lý có đọc mấy lời chúc các ông ủy-viên đại ý nói rằng Nhà nước cử các ông vào Hội đồng ủy-viên này là tại đã biết các ông là những bậc am tường thế sự, lại sẵn mối công-tâm nữa.

Đoạn rồi Hội-đồng cử các ban như sau này :

Ban tài-chính : MM. Szymanski, Tissot, Dubosq, Hoàng-quang-Hương.

Ban công-chính : MM. Normandin, Allemand, Hoàng-quang-Hương.

Ban đấu giá : MM. Abor, Perroud, Lê-thuận-Khoát.

Ban xét nhà đất : MM. Le Roy des Barres Allemand, Hoàng-quang-Hương.

Ban hội-hè. MM Allemand, Perroud Lê-thuận-Khoát.

Ban xét sổ thuế : MM. Dubosq, Tissot, Hoàng-quang-Hương, Lê-thuận-Khoát

Ban coi Vạn-bảo : MM Szymanski, Abor.

Ban xét sổ báo cử Annam : MM. Hoàng-quang-Hương, Lê-thuận-Khoát, Hoàng-kim-Bảng.

Ban coi nhà hát : M. Allemand.

Ban coi ngục-thất : MM. Tissot, Lê-thuận-Khoát.

Ban vệ-sinh : M. Normandin được đồng thanh cử vào ban vệ-sinh.

Tiểu Hội đồng vệ-sinh : MM. Dubosq, Allemand, Hoàng-quang-Hương

Tàu bạc giấy và bạc đồng kém phân. — Quan Toàn quyền vừa thông tư ngày 30 Octobre một tờ cho tri về việc thu bẩn những bạc giấy con của nhà Ngân-hàng Đông-pháp phát hành cùng những bạc bạc con kém phân bạc.

Từ nhu trí ấy cũng khá dài, để đến số thứ hai này bản quán sẽ dịch đăng báo nhưng xin nói ngay để các ngài được báo *Trung-bắc-tân-văn* biết rằng quan Toàn-quyền đã định hạn đến ngày 1er Mars 1923 là các bạc giấy 5 hào 2 hào 1 hào không được lưu hành nữa.

Hội chợ Hanoi — Đêm nhóm lần thứ năm tại trường Hội chợ xong thì sáng hôm qua có mở cửa Hội-đồng đến khám xét và nhận nhà. Vì các nhà hàng trang đã làm xong xóm 2b ngày, cho nên đã được phát thưởng 50 đồng như lời hứa của Hội-đồng trước.

Cuộc HỘI-CHỢ Hanoi xem ra thực là một cơ-hội rất phát đạt cho đường thương-mại và đường kỹ-nghệ nước nhà.

Từ 10 đến 24 Décembre 1922.

1274

Quan Đốc-tơ Bi-cơ-man

Y-khoa Tiến-sĩ

Chuyên trị về các thứ bệnh :

Bệ sinh, chứng bệnh đàn-bà, căng con-gái, các chứng sài trễ con Bình đau mắt, bệnh giang-mai và bệnh ngoài da cùng nhiều các thứ bệnh khác, vân vân..

Phòng khám bệnh ở cửa cuối phố Gia-long số nhà 33. Bắt đầu từ 1 giờ đến 4 giờ chiều. Ống nói số 514.

2047

Việc thay thủ đinh công tại Marseille — Quan Toàn-quyền có điện về bản Bộ xin quan Thượng-thư cho biết tin tàn chạy sang Đông-pháp thế nào thì ngày 26 vừa rồi, quan Thượng-thư có đáp rằng việc đình công vẫn y nguyên như cũ. Như vậy thì tàu *Paul Lecat* với *André Lebon* đáng lẽ đi rồi mà vẫn còn ở Marseille.

Cứ như báo *Imparlial* ở Saigon thì việc đình công lấy đã bắt đầu từ ngày 18 Septembre mới trong mấy ngày mà thành ra dữ lắm, nhất là ở các tàu buôn.

Những tàu mang thư đi Phi-châu phải đình cả, sau phải mượn linh thủy của Nhà-nước và cả đến phòng ngự lối nữa.

Hành-khách phải đợi tàu ở Marseille đông lắm, thành ra tiền trọ tiền ăn ở các hàng cơm đắt vô ngần. Ở các bến tàu thì hàng chất thành đống. Xoét nữa thì đến cả tàu *Armand Béhic* đem cái tin này sang đây cũng không chạy được.

Ai có thơ nên xem?

Có nhiều thơ của các ngài gửi về cho bản hiệu : Ngài thì hỏi cô những thứ thuốc gì ! Ngài thì gửi thơ và mandat về mua thuốc mà tên lại kỳ thảo, chẳng biết là ai mà đáp thơ và gửi thuốc ! Lại có ngài vẫn còn phải gửi thơ về hỏi giá thuốc Hỏi-nách nữa ! vân vân...

Vậy nay lại xin đáp chung cả làm một rằng : Bản hiệu vẫn là một nhà làm thuốc xưa nay, vẫn có sẵn nhiều thứ thuốc, duy có thứ thuốc Hỏi-nách là một thứ thuốc mới chế ra được rất hiệu nghiệm, nên mới cần phải công bố lên báo chương như thế, và thứ thuốc ấy của bản hiệu bao giờ cũng bán một giá là 1 $, gửi contre remboursement 1 $ 30 một hộp. Vậ tx nay trở đi xin các ngài kỳ-hỏ tên và cho biết rõ chỗ ở để tiện gửi thuốc và đáp thơ.

QUẢNG-TẾ HIỆU

N° 29 3, Rue Tirant Hanoi

Cuộc lạc quyên Âu tri-viên. — Quan Tổng-đốc tỉnh Hải-dương Tạ-đại-nhân 20 p.; quan Thương-tá tỉnh Hải-dương Là Trừ 5 p.;

MM. Bùi-văn-Đính ở huyện Kim-thành 1 p.; Vũ-văn-Tài ở huyện Kim-thành 1 p.; Ng-đức-Tô ở huyện Thanh-hà 1 p.; Ng-v-Thái ở huyện Gia-lộc 1 p.; Vũ xuân-Hòa ở huyện Gia-lộc 1 p.; Ng đức-Thuyết ở phủ Kinh-môn 1 p.; Ng-v-Diah ở Châu-giang 1 p.; Đặng văn-Ngọc ở Vĩnh-bảo 1 p.; Đồng-v-Vưu ở Kim thành 1 p.; Đoàn-v-Kinh ở Gia lộc 1 p.; Phan-đức-Viên ở Thanh-miện 1 p.; Nguyễn-hữu Bồi ở Kinh-môn 1 p.; Hà-xuân-Chêm ở Ninh-giang 1 p.; Hà-Một ở Ninh-giang 1 p.; Phạm-v-Liên ở Kim thành 1 p.; Ng-đức Ngọc dit Marcel ở La-hà-Tĩ (Chine) 10 p.; Đào đình-Qui ở Yannanfou, (Chine) 10 p.;

Ngạch Y-tế. — M. Phan-văn-Hy, thầy thuốc thi sai tại Phan rang, nay được nghỉ không trong đã bổ tạm làm thầy thuốc ở đường xe-lửa từ Krompha đến Bellevue của công-ti Entreprises de Travaux asiatiques.

Đường xe-lửa. — Nhà La ga Lương-nhơn đường xe-lửa Sai-gon đi Khánh-hòa thì nay nhận cả việc chở cả tơa nguyên chạy chậm (Service P. V par Wagons complets)

Đào Tiếu đi mất. — Rạp Sán-nhiên-đài có trình sở Cảm rằng đào Tiếu lấy cớ hội mất 379p.33 là tiền hội cho vay trước mà đi đâu mất. Ai cũng biết rằng đào Tiếu là đào đã nổi danh tiếng ở Hà-thành về hai tấn tuồng tây « Bệnh tưởng » và « Trưởng-giả học làm sang ».

Cần-cáo. — Hiệu đúc « FONDERIE TONKINOISE » của ông Hoàng-xuân-Lan ở Hanoi, số nhà 39, phố hàng Quai (Rue des Evens ails) vì cần gấp đồ để đấu-xảo, bán Hội-Chợ cùng đồ bán tết Tây v. v...., vậy ai biết đúc, biết chạm đồng gửi thì nên lại hỏi xin ngay ông ấy, sẽ được lượng cao.

Còn ngài nào có quốc-trái vô-danh, bất cứ năm nào muốn bán thì cũng nên bán hỏi ông ấy. Đây trả giá rất cao, mua bán phân minh. 2041

Tiền phụ cấp trong ngạch Bưu-điện. — Các sở Bưu-điện Nam định (Bắc-kỳ), Vientiane và Savannakhet (Ai-lao) thi nay được kê thêm vào trong cái biển B. phụ với nghị-định ngày 18 Avril 19.9 là nghị-định chỉ các hạt mà những viên chức bản xứ trong ngạch Bưu-điện làm việc thêm 11 được hưởng tiền phụ-cấp,

Ai mất con ? — Một người chủ thuyền là Nguyễn v-Xuyên bắt được một đứa con trai 12 tuổi là Văn-Thải lạc ở bờ sông. Ai mất con thì đến mà hỏi.

KÍNH CÁO CÁC ĐỘC-GIẢ

Trong mục tiểu-thuyết « *Tái-sinh-duyên* » hôm nay có bài biến trần-tình của Mạnh-lệ-quân. Dịch-giả tự biết mình vụng nghề-văn « Biến ngẫu từ lắm, chắc trong bài biểu ấy có nhiều chỗ nguyên-văn rất hay mà dịch-văn chưa được trang-nhã và chưa được giống khẩu-vẫn. Vậy dịch-giả có mấy lời kính-cáo để độc giả chư quân-tử thấy chữ nào non dại thì phê-chính và chỉ-bị cho. dịch-giả xin cảm lòng hoan-nghênh. Lại xin các ngài tha thứ cho cái lỗi lạc-thảo trong khi dịch vội.

VIỆC BẮC-KỲ

NAM-ĐỊNH

Chiêu-quân công Hồ. — Vừa đây ông Nguyễn-đỗ Mục, có xuất bản lấn thứ hai quyển tiểu thuyết « Song-phượng kỳ-duyên », mà bà con ta rất là hoan nghênh. Ai đọc đến bộ tiểu-thuyết đó cũng phải kính-phục cái Chiêu-quân là một người trinh nữ đa sắt gan vàng dáng làm gương cho bọn nữ-lưu Nam-Việt ta vậy. Ngộ đâu đến tối chủ nhật 29 Octobre này rạp hát Nam-minh sẽ đễn tích Chiêu-quân công Hồ do M. T. soạn cảnh, mà theo như chương-trình cũng truyện của Nguyễn tiên-sinh, nghe đâu M. T. bắt vai Chiêu-quân học thuộc-lòng cả các bài thơ nôm của địch-giả nữa.

Thực là một dịp ít có. Ao - ước rằng trước khi đến coi hát, các bà nên giở quyển Song phụng ra coi thì lại càng thêm vẻ hay nữa.

T. S lai cảo

PHỦ-LÝ

Thuyền-chuyển. M. Trần-văn-Lai, thầy thuốc nhà thương Phủ-lý, mới có tin đổi đi nhà-thương Hưng-yên. Ông Lai là người thuần-cần ôn-hòa, và rất tận tâm với bổn-phận, nghe tin này ai cũng có lòng mến tiếc, bằng-hữu cũng buồn vì nỗi xa cách một người bạn rất đáng yêu.

— M. Đỗ-dương-Lâm, ký lục ngạch tòa Sứ Hà-nam, mới có tin đổi đi Phú-thọ, ông Lâm là người phong-nhã, đối với chức-vụ rất thuần-cần, mà đối với bằng-hữu rất ân-cần, nay ông đổi đi xa, chẳng những bạn lan trong tiệc, vắng kẻ phụng-lao, mà bóng nguyệt sông Châu, cũng xa người trường giám, bằng-hữu đồng tâm, càng anh em đồng sự ai cũng có lòng quyến-luyến Vậy bản-quán có lời chúc hai ông thượng lộ bình an.

NINH-BÌNH

Một cách tỏ tình thân-ái. — Nhân ông Võ-kiêu-Công, tham tá tòa Sứ, chánh hội-trưởng hội Trí-trí và mấy ông phán, ký đồng tòa, cũng là hội-viên hội Trí-trí sắp thuyên đi nơi khác, thì hồi 8 giờ tối hôm thứ tư tại nhà hội có đặt tiệc trà để tiễn biệt các ông.

Khi đồng đã có các viên hội thì ông Nguyễn-đăng-Kính phó hội - trưởng đứng lên nói mấy lời tiễn biệt và tỏ tình luyến ái cùng các ông sắp xảy đôi tình Ninh-bình. Ông tham Công thay mặt anh em cảm ơn hội, rồi chuyện trò rất vui vẻ mãi đến 10 giờ mới tan.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Đây-tớ bất lương. — Mới đây nhà ông phán Quí ở nhà-thương có nuôi một người vú sữa cho con, được non một năm, vẫn thường sai nó đi mua bán, tiền-bạc không khi nào sai-suyễn.

Mới rồi, nó không ở nữa, được hơn một tháng nó lại lên nhà thăm và bế lấm đứa con nhỏ, hôn hít vui vẻ lắm, tỏ lòng mến nhớ em, mặt tát nó bế con lũng thũng đi chơi, cả nhà thấy bộ cách nó làm vậy thì không lưu tâm đến sự gian dảo của nó, nên nó lấm đứa bế ẵm đến một nhà hàng kia xua nay nó vẫn đem tiền bạc đến mua bán cho chủ, mà nói dối rằng chủ nó sai đến mượn 3p, về tiêu có việc rất cấu. Người ấy cũng tin lời nó đưa cho nó mượn, nó lấy được bạc rồi thì đưa đứa bé về trả chủ mà tắt giữ xin về.

Đến chiều hai người gặp nhau mới nói đến chuyện tiền bạc, khi ấy mới biết rằng con vú cối đến mà lừa lấy bạc, chứ chẳng có lòng luyến-cố gì ai.

THỪA-THIÊN

Trượt ba chữ một. — Tại suối Bá-hàn, hôm nọ nhân trời mưa to, nước nái đổ xuống mạnh như thác ; có một tên phu làm cải ở trong lều tranh chè trên bờ suối, đem dây lưng ra suối giặt rửa, nó ngồi chèo leo trên hòn đá rêu mọc trơn lấy, không cẩng trượt chân ngã đầu chuỗi thẳng xuống vực, vì chỗ ấy có cái vực sâu, xung quanh đá hẳm, nguy hiểm lắm.

Một tên phu kia trông thấy nó trượt, liền vội vàng nhảy xuống cứu, không ngờ cũng bị trượt luôn, cả hai tên còn đương bì bợm cứu chìm lẫn. Người chan tên phu thứ hai, thấy con mình trượt, nhảy xuống cứu con, chẳng may cũng bị đâm trôi một

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

— Chẳng như khi Anh-hoàng còn lưu-ngụ ở Ba-lê này, thì hễ giờ Anh-hoàng chưa biết có cái triều ấy.

Mã gia-linh nói khẩy rằng :

— Chừng nhữ Đại-Anh-quốc Hoàng-đế Bệ-hạ ngài cũng biết có cái triều ấy. Nhưng có một, ngài lại muốn hai kia.

A-tố nói thẳng ngay rằng :

— Muôn tâu Thánh-thượng. Khi Sắc lê đệ-nhị Hoàng-đế còn ở bên Pháp-quốc này thì khi nẫy nhà vua nghèo tăng cơ đến nỗi không có tiền mà thuê chỗ ở, lại mắc bệnh hy-vọng đến nỗi nhiều lần nhà vua đã tỉnh quyết-sinh...

(Còn nữa).

Cải chính

Tiểu-thuyết Mười-năm về sau, kỳ số 92, ra ngày thứ năm 26, nhiều chỗ thợ xếp chữ xếp nhầm. Vậy cải chính lại cho đúng.

« Cột thứ hai, dòng thứ nhất : *Nói như người khác*, — xếp nhầm *là nói như người khác*.

Cột tư năm, dòng cuối cùng : *Bước có bằng ông sáp ? Thánh-thượng bắc-nên-tác đó chăng ?* Mài một chữ *lòng*.

Cột thứ sáu, dòng thứ *Thánh-thượng truyện*, xếp nhầm là *bà truyện*.

N° 93

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tard*)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS

An-na Thái-hậu vẫn có tính hiện-vong, đường như trong cuộc đời đã lắm khi đồng tố phũ phàng, nhiều lần trời quang mây tạnh.

— Thái-hậu nhìn Mã-gia-linh. Mã-gia-linh mỉm cười làm cho Thái-hậu cũng khi đem mặt. Thái-hậu lại nhìn A-tố một cách khác, đường như giục A-tố giảng giải đi.

Giáo-chủ nói tiếp :

— Tôn ông đây là một nhà ngụ-lâm trong cơ Tê-vinh-bá, theo phò đức tiên-đế ngày trước . . . Tôn-ông đây quan hiết bản Anh-quốc lắm, để đi ẩn lịch đôi ba phen sang bản nước ấy rồi, thực là một người bày tôi có giá trị tối cao vậy

Mấy câu giáo-chủ nói xa xôi bóng bẩy đến những sự tích thuở xưa, An-na Thái-hậu vẫn thường sự sự gợi chuyện đến. Nói đến tiếng : Anh-cát-lợi thời là nhắc lại những chuyện Thái hậu phát bỏ Ri-sơ-liên giáo-chủ mà chung tình với Bức-kinh-gam quận-công. Nói đến một nhà Ngụ-lâm pháo-thủ trong cơ Tê-vinh, thời là nhắc lại những câu chuyện đắc thắng ly kỳ để làm cho một người thiếu-phụ phải thôn thức trong lòng cũng những sự hiềm nghèo đã làm cho bà Hoàng-hậu nữa phần bị trết.

Những tiếng ấy có một cái năng-lực rất mạnh làm cho tết cả hoàng gia phải nghiêm cẩm, phải chú-ý, mỗi người có một cái cảm giác khác nhau mà ai nấy thấy cũng tưởng tượng đến mấy năm huyền bí về trước. Những năm ấy các người thiếu-niên thì không được chăng kiến, mà các người già cả thì thường chăng không khỏi nào quên đi được.

Ở trong sự rồi rít, nghi ngờ và hồi tưởng đến những chuyện cũ ấy, vua Lô-ý thập-tứ ra được trước tiên, bèn nói :

— Nói đi. Hiền-khanh !

Bá tước tâu :

— Muôn tâu Bệ-hạ. Có một phép huyền diệu chi chẳng không ; để hay chăng Trời vẫn tác phúc cho các vị đế-vương, nhưng phàm đáng đến tay người mới làm được việc. Sắc lê đệ nhị mà trong hưng được, thì chính công ơn ở những người nào ?

Giáo-chủ chẳng quản gì chi chính lòng tự-ái của nhà vua cả, liền nói ngay rằng :

— Thế Bệ-hạ không biết rằng công ơn ở Môn-cơ tướng-quân à ....

Lô-ý thập-tứ quả quyết mà đáp rằng :

— Trẫm có biết, song trẫm muốn hỏi quan sở-thần xem cái cớ sở-dĩ làm nao mà Môn-cơ tướng-quân lại hoàn cải như vậy.

A-tố đáp :

— Thánh-thượng hỏi câu ấy thật là đúng quá, hỏi vì giá không có cái phép bí mà thần hạ đã được cái bản hạnh tân qua đó, thì quyết nhiên Môn-cơ vẫn là kẻ tử thù về địch của Anh-hoàng, chúa Trời đã muốn cho một cái ý kiến kỳ khôi, táo bạo, và khéo léo nẩy ra trong tri không một người nẩy, còn như cái ý-kiến tân-tiến, can đảm thì lại nẩy ra trong trí một người khác. Hợp hai cái ý-kiến ấy lại làm cho địa vị của Môn-cơ thay đổi ngay đi, đang là kẻ cố thù bỗng hóa ra bạn của phế-đế.

Thiên-đế nói :

— Đó lại chính là cái điều trẫm muốn hỏi. Vậy chư hai người đó là hai người nào ?

— Hai người Pháp tân Thánh-thượng.

— Thực trẫm lấy điều làm hoan-hỷ. Mã-gia-linh nói to lên rằng :

— Còn như hai cái ý-kiến thì thế nào ? Tôi đây, tôi hay là mà đến những cái ý-kiến hơn là đến người.

— Muôn tâu Thánh-thượng, cái ý-kiến thứ hai đó, cái ý kiến tân tâm, phải chăng, ... không quan trọng bằng cái ý-kiến kia. Nghĩa là đi đạo một triều tiến vàng của Sắc-lê đệ nhất Hoàng-đế chôn trong lăn đất Nữu-cát-sơn, rồi dùng vàng ấy mà mua lấy cái sự trợ-lực của Môn-cơ.

Mã-gia-linh nghe thấy cái tiếng một triều thì tinh ngây người ra mà rằng :

— Ồ ! Ồ ! Nhưng chính ngay Môn-cơ bản đồng ở Nữu-cát-sơn mà.....

— Vâng, thưa giáo chủ, bởi vậy nên ngu-hạ mấy dám gọi là cái ý-vừa can đảm vừa liều tâm. Nếu phỏng đến giống hòa mà Môn-cơ tướng quân không chịu nghe cho, không thể trông cậy ở tấm lòng trung quân vị chúa của tướng quân được nữa, thì thế tất phải có thành thực mới lấy lại được cái triều tiền vàng kia cho Sắc-lê đệ-nhị Hoàng-đế. Sự đó cũng có một đôi điều trở ngại mặc lòng ; song tướng quân cũng là người chính trực, tướng quân đã để cho mang vàng đi.

Thiên-đế mơ màng nhất nhất mà rằng :

Kỷ-niệm cuộc đình-chiến

Nhân ngày mai đến ngày kỷ-niệm cuộc đình-chiến, Hà-thành ta sẽ có mấy ngày vui vẻ, bản-hiệu cũng không dám quản gì tốn kém, cho nên đã sắm sửa nhiều đồ ảnh mới và xếp đặt cách bài-trí rõ trang-hoàng để thừa tiếp các qui-khách. Vậy xin các ngài chiếu cố.

Kính cáo

THỤY-KÝ

18, Rue de la Citadelle, Hanoi

PHÒNG - THẢM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường thụ đệ nhứt đẳng Bảo-tồn bột-tinh Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai-cập Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh; chữa mất bò các thứ bệnh lận, bệnh giang mai

Phòng thăm bệnh 1, ĐƯỜNG GIA-LONG, 57

KHÁM BỆNH : Giờ ở đăng mặt lên 2012

Hỏi kẻ phải đau

Xây hỏi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quản mà đã chữa thuốc không phải được, hoặc là đã khỏng chữa nhưng sau cả ngày hôm nay người phải đau khi quản đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi ; xây hỏi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước khi tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tế nhược tồn. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau này không sống được sau nhiều và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong vài năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con để cái được, thì chỉ sinh con cất yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nên các người không muốn giống Nam Việt mau diệt, nên các người không muốn giống Nam Việt tiêu diệt đi, thì phải chữa đi mới được.

Vậy cứ thứ thuc cho hiệu Bảo-chế MONTÈS số 8 *Paul-Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 9 hào. Sang và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa xúp, cốc một lọ, thì khỏi mau và hết đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ. . . . 0$90

Vin Tonique Tonkinois

Rượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, lại có ích cho dân bà ở cữ.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN

Thật tươi, thật tốt. Dầu cá có nhiều thứ, thứ hung-hung (*blonde*) và thứ mài nâu (*brune*).

Thứ hung-hung (*blonde*) mới thực là thứ tốt, mà thứ hung-hung (blonde) ấy chính là thứ Dầu cá của hiệu *Montès* bán, quý-khách nên nhận kỹ kẻo lầm.

Thuốc chữa bệnh hen rất thần hiệu (SIROP N)

Một chai. . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. 4f. 45
Bộ 0$65 đến 0$70
Sáu lọ. . . . . 24 f. 50
Bộ 3$60 đến 3$70

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE MONTÈS

Thuốc tonau-bổ bổ huyết
Mỗi chai phần tư lít. 1$00
Một lít 3 50

MORRHUOL CHAPOTEAUT

Simple et créosoté. Dầu cá viên hạng bổ tỳ và hoàn chữa bệnh lao

CACHETS ANTIGRIPPE

Trị bệnh tối-đích : như bệnh grippe bệnh cúm, về mùa này thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiễn người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vớ số người sĩ cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng hồ nũng một viên rồi nũng nước rõ nũng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì nũng rõ nhiều nước nóng nà ở người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

福金寶南

BIJOUTERIE - ORFÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi - 16, Rue de la soie, 16 — Hanoi

CHẾ-TẠO : — Vòng, xuyến, hạt, nhẫn, giây đao đồng hồ, giây truyền, đồ gấy, cán ô, tẩu-bạc, vỷ thuốc lá, hộp thuốc lào, vỏ điếu, v. v... bằng vàng đồng thời đúng cân và toàn bạc nén. Có nhiều thợ khéo để làm hàng tâu các qui khách đặt lối-riêng.

BÁN : — Vàng điệp Vinh thịnh-long mặt đá thực (đủ cỡ mặt), ngọc-thạch, giây đao thổ nga, giây kim-khánh giây kim tiền, đồng-hồ quả quít vỏ bạc và vỏ kẽn, v. v.

Buôn bán chắc chắn, sốt lấy sự tin cẩn làm gốc. 2.43

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hano

MÁY nói số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2046 MẬU-THỊNH kính cáo.

BUÔN TẠI GỐC, BÁN TẠI NGỌN

Có lời kính đạt để Qui-khách biết Công-ty chúng tôi mở xưởng tại Hải-phòng làm đủ các thứ ghế mây kiểu « Thonet » :

Chaises
Canapés
Fauteuils
Rocking-chairs
Porte-manteaux
Tables et Lits

Qui-khách ở xa cần thứ nào, chúng tôi sẽ gửi ngay kiểu-mẫu và giá-cả để cho Qui-khách biết.

Marque LION

NAM-TÂN

95, Boulevard Sassoni, 95
HAIPHONG

2097

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ 10 giờ đến 12 giờ trưa.

同興東

ĐÔNG-HƯNG-VIÊN

HANOI — 90, Phố Hàng Buồm, 90 — TONKIN

Giây nói số 272

HIỆU CAO-LÂU VÀ TẠP HÓA

Bản-hiệu mở từ năm 1893, là một hiệu cao-lâu Trung-hoa mở trước nhất ở Hà-thành này. Nhà cửa rộng-rãi lịch-sự, có phòng nhỏ để quý-khách ngồi riêng và phòng lớn để đặt tiệc to.

Các quý-khách muốn đặt tiệc tại bản-hiệu, hay là đem về nhà cũng được, giá cả phải chăng.

Các món ăn tây đều làm được cả, và cách nấu-nướng vừa-vặn, trong-sạch.

Nay bản-hiệu đã sắp bán cho cô bánh tinh Tây Ninh, vậy mời các ngài chiếu cố cho. 2057

華興東

THUỐC THẤP SOA NGOÀI

Thấp là một chứng thường có, mà nếu được thế thuốc chữa cho khỏi ngay thực là hiếm có, nay bản-đường có tinh chế ra một thứ thuốc nước, dùng để soa ngoài thực có hiệu nhiệm, soa vào khỏi đấy, chuyên trị về các chứng phong hàn, tê thấp, bắn thần bất toại, đầu đau, đau lưng, đau xương, đau gân, ngoại cảm ngáo ngất, đàn-bà đẻ đau bụng, các chứng kể trên, dùng soa rất hiệu, chứng mới soa thì khỏi ngay, chứng lâu soa nhiều cũng khỏi, soa người rất hay, công thì không được, lọ nhỏ giá 0 p. 20 lọ nhỏ giá 0 p. 10 mua buôn nhiều có trừ hao hồng, các cửa hàng bán lẻ như sau này : hiệu *Mao-Binh-Tự* số 136 phố hàng Bông, hiệu *Vinh-Xương* số 27 phố Bà-triệu, hiệu *Quảng-lợi* số 32 và hiệu *Bảo Hợp* số 27 phố Chợ nhóm Cũ, hiệu *Phương-Đình* số 100 phố Cầu gỗ, hiệu *Vĩnh-hợp-Thành* số 118 phố hàng Buồm, hiệu *Phạm-xuân-Trang* số 62 phố hàng Bạc Hanoi, hiệu *Hợp-hưng-Long* số 21 phố khách Haiphong, hiệu *Hoa-sinh-Đường* số 127 phố khách Nam-Định, hiệu *Bảo-Thọ* số 166 phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* cửa hàng tạp hóa Phố-yên, các nơi bán hộ kỳ trên, giá bán cũng nhất định như thế cả.

Bản-hiệu lại có bán các sổ sách và nghị-định cải-lương, và Nông Việt tăng san tận loạt, tin cho qui-khách chiếu cố.

Cẩm cu lâm
Nay kính bạch
Vạn-Xuân-Đường, số nhà 211 phố Tiền-an, Bắc-ninh

2029

Từ mấy ngày nay nghe đã yên rồi. Thật là đáng mừng lắm! Song cả đêm ngày cứ nghe tiếng pháo nổ tiếng trống rung, cái quang cảnh hỉnh như ngày tết, vì làng nào cũng tổng ôn, nhà nào cũng tổng ôn, khỏi định rằng bệnh đến tại làm chay thật lễ, bệnh đi bỏi nhà tổng ôn đi! Ôi! Tổng ôn! tổng ôn! chớ chẳng ai nói rằng nhờ quan dân Bổng-sơn và ông « docteur » nhà thương làm trọn nghĩa vụ, ông thì sức quét nước vôi, rước xá thầy (Crésyl) cấm chợ không cho bán rau và các thứ quả, bắt nhà cửa đường sá quét dọn sạch sẽ; Ông thì cho thuốc cấp cứu tiêm thuốc phòng bị; nên nhờ đấy mà cái bệnh bất nhân nầy không bành trướng, nên phải tìm phương mà tiêu !

Còn ở tại sở Thương-chánh cửa Kim-bồng (Tam-quan) thì ghe nào xin xuất khẩu, quan Thương-chánh bắt phải đem đi-công thầy-thả tới khám ba ngày rồi mới cho đi, con đường bộ lại có quan đến Bổng-sơn xét, ấy là cái phương pháp đề phòng cho bệnh khỏi truyền nhiễm ra nơi khác. thế mà nhiều người thấy vậy gọi rằng qui quan làm phiền mới thật là hủ chớ!

Minh-chương lai cảo

Việc Nam-kỳ

PHÚ-SƠN

Quyết kế cần gian nhân — Lúc nầy mùa màng đương cây cấy đông kẻn nhà nông thức khuya dậy sớm tảo tần ăn lo, trong nhà má có đặng mấy người, thì tăng sáng chừng 6 giờ kéo hết ra đồng xúm nhau lo cây cấy nông vụ lần thứ, để nhà cho những trẻ bé thơ coi nhà mà thôi.

Còn đứa gian nhân thừa dịp đó tính ý biết nông-phu lúc nầy không có người lớn ở nhà, nên giả bộ kẻ đi đường lỗ bước ghé nhà xin nước uống, xin trầu ăn, thì con mắt léo liên coi chừng như nhà không có người lớn, thì kiếm thế thăm gạt gẫm trẻ bé thơ, rồi toan lòm thâu đồ quần đồ đạc, rồi đóng đi mất, rảo khắp xóm nầy rồi tới nhà kia.

Những nhà quá tư thì cựu lại phần nàn rằng : « Tại khi làm chay chưa đến giờ đồ-cô, trong chùa các sư chưa tụng hết quyển kinh vì canh giờ bắt cầu nên đề cho cô-hồn sống ăn nhậy lên đàn mà cướp cả nên cô-hồn chết giận mà bắt chết để trả thù ! Nếu làm chay lại thì mới được yên-ổn ». Rất là dị-đoan thay cái lý-thuyết ấy ! Cô-hồn đâu lại hẹp lòng như vậy? Chắc là cô-hồn quá tư mê-tín dị-đoan đấy thôi! Hay là cô-hồn mê cờ-bạc, muốn làm chay lại đề nhơn đấy mà ra tay đỏ cửa đỏ nhà của những người dại học một lần nữa chăng?

Anh theo lối Âu châu hay Nhật bản!

Ai muốn ảnh đẹp ! Nên đến ảnh hiệu NGHIỆM-XUÂN-THỨC mới khai-trương, tại số 18 phố Mã-vỹ (N° 18, Rue des Chapeaux) Hanoi.

Chủ-nhân đã được ân-thưởng ngân-tiền và nhiều giấy khen vì rất tạo về nghệ ảnh.

Nhà kinh hiệu ấy, vừa theo lối Âu-châu vừa theo lối Nhật-bản, có thể chụp được đủ các lối ảnh.

Những mảt ảnh, các đồ bài-trí, cũng các fonds hiệu Nghiêm-xuân-Thức toàn sắm theo lối mới cả. Xin giới-thiệu cùng các bạn độc-giả.

2097

Các hiếu-chủ nên biết

Ngày 29 Juin 1922 bản hội đã đăng báo trong một tháng để các hiếu-chủ có mỏ kỷ tăng trong đất Phúc-trung biết : Năm nay bản hội định cải tăng những mộ ở trong khu Đình Nhật từ năm 1906 cho đến năm 1913 mà không thấy ai thăm viếng, đem di tăng trong một khu riêng.

Nay bản-hội nhắc lại để các hiếu-chủ biết là bản hội định đến ngày mùng *8 tháng mười ta* tức là ngày *26 Novembre 1922* thì sẽ khởi đầu bốc những mộ ở trong khu ấy.

Hợp-Thiện - Hội kính cáo

Việc thập đèn-điện trong ngày hội 11 Novembre

Công-ty điện khí Đông-pháp có lời bá cáo để các nhà mua điện biết rằng : hiện nay các công sở nhiều nơi đã hỏi lấy thêm đèn để thắp trong ngày hội 11 Novembre nay mai, vậy nhà nào muốn lấy thêm đèn mà không báo trước ngày 5 Novembre thì công-ty không có thể nhận lời được, vì sức máy của công-ty có giới-hạn nhất định.

Nhà nào muốn lấy thêm đèn thì nói rõ muốn lấy bao nhiêu ngọn.

Ngài nào có phiếu quốc-trái hoặc phiếu cổ-phần hay trái phiếu của các hội Công-Thương khác muốn bán thì xin mời quí-bộ lại hiệu tôi xin tính giá thiệt cao vì có người cần đến nhờ tôi mua hộ nên được giá hời lắm lắm.

Nay kính-bạch,
ĐỨC-LONG Thương-cục
56 90, Phố Mã-Mây, Hanoi
(Tonkin)

2050

NHÀ-ĐỂ MỚI

70, Phố Hàng Bông Hanoi

Nhà Đế quan Docteur PAUCOT có 40 buồng, sạch sẽ, tĩnh mạc, đèn máy, đồ dùng như phòng khách Ô-tân, có người hầu hạ nước nôi, giặt giũ và phát áo lọt lòng, sữa, chai nước nóng cải và có lò, có xiêm.

Sự trông nom lại có hai bà Sages femmes để tử chức rồi là bà Phạm-tuấn-Lý và bà Ng-thị-Yến ở liền trong Nhà-Đế hàng Bông để đỡ đẻ và tiếp đãi các bà, mà tôi ngày nào cũng lên thăm bắt mạch khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bệnh hoạn, muốn chữa Đẻ vào chữa cũng được (nằm riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức

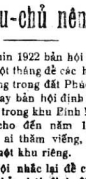
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. **6$00**
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. **10.00**
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. **15.00**
Mỗi bà hai buồng, 10 ngày. **20.00**

Ra vào tự do

2057

THUỐC CHỮA BỆNH KHÔNG NGỦ ĐƯỢC, BỆNH ĐAU GẦN, BỆNH BUỒN BỰC

Khi nào người ta đau nẫo, đau gần, thì thấy không ngủ được, đau gần, đau cốt, nghĩ không ra việc, đau lưng, đau ngực, nước thì chẳng

chảy, thấy trong mình khó ở mà hình như thiếu gì, công việc không muốn làm, nếu không chịu chữa ngay thì chết cũng nên.

Trong những trường hợp nầy, mà muốn cho ngủ ngon giấc, khi thức dậy không thấy nặng đầu, thì chỉ nên dùng thuốc *Neurinam*. Thuốc nầy ai dùng cũng được, đã trẻ con, ông già, con gái, đàn bà đến tuổi hay sinh bệnh và các thứ bệnh thường gặn.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả. 2050

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đến được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có dùng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SẮN-NHIÊN 祭

Tối thứ bảy :

ĐỨC THÁNH TRÊM

(Tích mới soạn)

Ngài là một vị thánh có tiếng linh lắm xưa nay ở nước ta, hiện làng Tứ-liêm đang phụng sự. Bản-hội kể câu mà chưa được đích xác sự tích, nên chưa diễn lần nào, nay nhân có người quen tra cứu đích xác bèn viết lại làm quà cho bản-hội, vậy rội vàng đem diễn để hiến qui-khách một tích hát cổ bậc đại-thánh nước nhà.

Tối chủ-nhật :

Nghỉ hát

Trình qui-khách biết rằng tối hôm nay hội chúng tôi mở tiệc kỷ niệm thường-niên nên nghỉ hát.

Tối thứ hai :

TAM NƯƠNG GIÁO TỬ

Nàng Mã-thị ấn ở tế tế với con chồng, thực là xưa nay tỉ có, rõ ràng là tấm gương chói lọi cho những kẻ không biết bổn phận làm người đi ghẻ.

Tối thứ ba :

CHỈ THẮM TỪ MÀNH

(Sự tích ông sư cái-trang để lấy vợ)

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 28 đến thứ ba 31 Octobre 1922

Ba buổi hàn ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 6 h. 30

TUẦN LỄ ĐẶC BIỆT

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

« CON PHƯỢNG MẤT CON »

Hài thứ VII

Nghỉ

« INTOLÉRANCE »

Hồi V, VI, và VII

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

華 PAO-VA 寶

28, Phố Bông Bồ, Hanoi

韓人甘餅門販蒲行內列家傢

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chủ trương của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những L. bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hồ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đồ các thứ thủ thức rất qui, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đong dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, từ bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ tàu vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giảm ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA

Bijoutier, nº 28, Rue des Peintres, Hanoi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng cầu - Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Vôi Chợ-gành

石灰 廣

Chúng tôi mới lập lò vôi ở Chợ gành, vôi rất trắng và tốt, giá tính hạ hơn các nơi. Các quí-khách chiếu cố xin cứ gởi thư cho M. Lê-hag-Tuyên, gare Chợ-gành. Phòng giấy ở Hanoi, phố hàng Gai, số nhà 99.

1336

興 CHẤN-HƯNG 眞

建興玉貨號眞報金

Bản-hiệu mới xin được phép chuyên-trị về việc biên bỷ có đủ các thứ đồ và các thứ âm nhạc cho thuê. Lại có cả một ban toàng để đi phá quan, try huyệt, làm bỏ đưa linh, và mọi hạn kêu tây thời việc hỷ thứ rất là vui vẻ, mà khách vẫn vừa lắm thì rất là buôn rẻ.

Tính giá rất rẻ. Các ngài ở xa muốn thuê bản biệu cũng xin nhận.

2063

TRỢ-THIỆN-ĐƯỜNG

Phố Hàng Long, số 30
Phòng giấy ở Hàng Phèn, số 29
(Rue du Vieux Marché)
Hanoi

Bản-hiệu mới xin được phép chuyên-trị về việc biên bỷ có đủ các thứ đồ và các thứ âm nhạc cho thuê. Lại có cả một ban toàng để đi phá quan, try huyệt, làm bỏ đưa linh, và mọi hạn kêu tây thời việc hỷ thứ rất là vui vẻ, mà khách vẫn vừa lắm thì rất là buôn rẻ.

Tính giá rất rẻ. Các ngài ở xa muốn thuê bản biệu cũng xin nhận.

2063

泰 LỢI-THÁI 利

BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

104 Rue des changeurs Hanoi
(Trước ở số nhà 110)

Bản-hiệu chuyên nghề đã lâu năm buôn bán thực tài, được nhiều quí khách chiếu cố, đã thành nền nếp, nên có thể bán được nói gì hơn mọi nơi. Hàng bán có đơn nhãn vàng đủ cân đủ tuổi, dù các ngài thân hành lại, hoặc gởi thư về, bản hiệu cũng theo thời-giá mà tính rất phải chăng

2040

ĐỦ MÙI!

Hiệu CỰ-LONG mới nhận được đủ các mùi da đi mùa bức. Quí khách ông bà nào muốn dùng giầy tây, giầy ta thật tốt mà hợp thời-trang, xin viết thư cho hiệu *CỰ-LONG, 61, Rue des Paniers, Hanoi.*

2027

Thuận-Thành

BOTTIER-CHAPELLIER

7, Rue des Caisses, Hanoi
(Số 7, phố Hàng Hòm)

Bản-hiệu đóng giầy tây giầy ta và làm mũ, đủ các kiểu giá tính trung bình. Có catalogue để biếu các quí-khách.

NGUYỄN-TIẾN-HÀM, *kính cáo.*

2042

Kính trình các quí khách biết rằng bản-hiệu lại mới có sang một thứ hàng tây rất là tươi mà chưa có bao giờ, ở thứ hàng mà mình an tính thực mỗi mùi hoa thì sự tây hoa (thắng) về là, sa thì gọi là an-hanh hoa thắng và xúc quanh năm lắc nào cũng được, coi thực sạch và đẹp lạ đẹp

Qui-khách ở xa muốn sang hàng, xin cứ viết giấy về lấy mẫu, bản hiệu xin vui lòng mà gởi đi ngay

Nay kính cáo

LẠNG KIỂU LẠ MỚI SANG!!!!

成興潘

PHAN-HUNG-THANH

26, Rue des Cantonnais
2046 **HANOI (Tonkin)**

Nước hoa vệ-sinh mới sang

Kính trình các quý-khách biết rằng hiệu tôi bán thứ nước hoa Jean de Parys gọi là Arôme des Fellahs dùng để xức thuốc-lá, thuốc-điếu và xì-gà. Lại có bán đủ các thứ như sau này : nước gội-đầu, cà-rem, phấn, xà-phòng thơm, vân vân.

Bán tại hiệu VŨ-QUANG-PHÚC

Thừa-khoán
45, Phố nhà Thờ, 45, Hanoi
Độc-quyền Bắc-kỳ.

Bán sắt và bán lẻ, giá tính phải chăng.

2068

NAM-HƯNG-THÀNH

18, Rue des Caisses, 18
(Phố Hàng-Hòm)
HANOI

Kính trình các quý-khách biết cho rằng: Bản-hiệu xưa nay vẫn chuyên nghề làm sơn vẽ theo lối Nhật-bản, và lối Annam như là các thứ khay, hộp, trắp, quả, vân vân. Các thứ đồ nết như hoành-phi, câu đối, cuốn thư cùng các thứ tranh cảnh bằng sơn vẽ vào kính hay là vào vải và các thứ ghế ban uốn bằng song làm dùng kiểu chắc chắn, cẩn-thận sơn bền mười trông rất nhã.

Bản-hiệu bán buôn và bán lẻ : Lại có bán đủ các thứ hàng Saigon hàng tốt, hạ giá hơn các nơi.

Các quý-khách ở xa muốn mua, gửi giấy về bản-hiệu xin tính giá phải chăng và gửi hàng theo cách lĩnh hóa giao ngân. (Contre remboursement).

Xin các quý-khách chiếu cố.

2087

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 64

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBE để chữa a-phiện
SOLUTION R. HOLBE
2 $ 50 một chai
Khan lượi mới : Muốn dùng thuốc này phải nói đến quan Bảo-hộ người Pháp thì mới sẽ lãnh mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ
Thuốc bổ máu, làm da-nuộn, mất mụn, nuôn làm việc gì ; dùng thuốc này hay lắm !

Mấy thứ bán-hiện hay ban :
Các thứ thuốc nước dụng lọ kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE
Thuốc tiêm gọi là **914, trị bệnh Giang-mai**
Thuốc ho-gió **SIROP PECTORAL** đặc-cả, bổ-mũi.
Thuốc lao chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc nắng — 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc thịt — 0 $ 90 một chai
Chữa các chứng lậu : nắng ít mới hay có : nắng thuốc cachous antiseptiques có thứ thuốc blanchetiste của Bản-hiệu thì chữa khỏi. Thuốc này đã chữa được có ít người phải bịnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ
Thuốc này tiêm dưới da nhỏ : Kinh-nguyệt không đều, hay có khi thành kinh đau đớn mình mẩy, nhức đau trong, v.v. vv, nắng thuốc này đến mười liều lấy lại mau lắm trong mình đã hao kém.

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MÓ-SÈ
Kính-hiển, đồ-ánh, thuốc-ánh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA
và giấy-ảnh, thuốc Citrate và thuốc Bromure
Bán cuộn và bán bao kín

Bán cất và bán lẻ
« THUỐC DẺRÉ »
0 $ 90 một chai. 1/4 litre
Trị bịnh giang mai bất kì một bọng cũ. Dùng thuốc đó rồi thì nên uống thuốc nắng cho tiệt nọc! Dùng thuốc khác rồi cũng cần phải uống thuốc này thì mới chắc khỏi bẩn được! Thuốc này rất hay, rất quí; ai chẳng tại gì đến sự sinh sực, lại hỏ sức cho người có bịnh.
Muốn dùng thuốc này trong mọi chứng thì xin mua một chai lớn 1 litre. Giá có $ 2.00 mà thôi.

RƯỢU QUINQUINA CUSSAC

Rất bổ
dùng cho những người ốm yếu.

BÁN TẠI NHÀ

GUIONEAUD FRÈRES

ở Hanoi-Haiphong, và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.

2051

AU BONHEUR DES TONKINOIS
GRANDE FABRIQUE DE CASQUES FANTAISIE

HAI-CHINH

76, RUE DU PONT-EN-BOIS, 76
TONKIN – HANOI

Thưa các ngài, chúng tôi mới tìm được một thứ vải trắng lợp mũ thực bền thực đẹp mà không bao giờ dân được.

2080 *Nay kính.*

Société des Phosphates du Tonkin

Bureaux et Usine à Haly-Haiphong

NÊN CẦN THẬN — Chúng tôi kính trình cùng các quí khách biết rằng chúng tôi mới bắt được mấy người nhà quê ann trá đem nhỏ đất cát đã lẫn phốt-phát (phosphate) để bán và bắn giá rẻ hơn giá Phốt-phát thật.

Bột phốt-phát thì bao giờ cũng nhỏ hơn các thứ bột khác, không có thứ bột nào nhỏ bằng.

Vậy các quí khách khi mua phốt-phát, đừng nên tham rẻ mà mua phốt-phát giả, và nên cần thận đó bao phốt-phát ra xem, nên thấy bột không được nhỏ thì đừng vội mua.

Nếu mua Phốt-phát mà nghi hoặc là giả thì nên gởi mẫu đến cho chúng tôi thử xem.

Song nếu ai bắt được người bán phốt-phát giả mà mách bảo cho chúng tôi biết, chúng tôi sẽ thưởng 20$00.

GIÁ PHỐT PHÁT. — Phốt phát bán tại nhà máy ở Haiphong giá như sau này :

28$00 một tấn (la tonne de 1000 kilos)	hiệu « PH. 19.21 ».	
32,00 —	—	hiệu « PH. S ».
50 00 —	—	hiệu « PH. E ».

Phốt phát hiệu « PH. 19.21 » để bón ruộng đất chua, đất mặn

Phốt phát hiệu « PH. S » để bón ruộng đất ngọt. Bột phốt phát hiệu này thì nhỏ hơn bột phốt-phát hiệu « PH. 19.21 ».

Phốt phát hiệu « PH. E » để bón ruộng đất ngọt, bón ruộng đất chua, đất mặn thì lại càng tốt lắm.

Phốt phát hiệu « PH. K » này là một thứ phốt phát không tốt mới chế ra có chăn lẫn máy thứ bột Potasse Bột-Lai ở bên Tây đem sang.

Dùng thứ phốt-phát hiệu « PH. K » này mà bón cho thứ rau (Légumes), thật là bắp cải thì thật là tốt lắm.

CÁCH DÙNG — Mỗi một mẫu vải bốn bao là 200 cân tây với trước năm mười ngày rồi cây cũng rồi bay cây trước năm mười ngày rồi với phốt-phát cũng được.

MUA LẠI BAO KHÔNG. — Bao gai không (sac en jute vide) bây còn lành lặn mà đem lại giả lại nhà máy ở Haiphong thì giá mỗi một cái là một bảo chỉ (0$10). Nếu bao sách và hơi thủng thì chúng tôi không nhận nữa.

Các quí khách cần hỏi ban điều gì nữa thì xin cứ lại nhà giấy chúng tôi ở Hạ-Lý Haiphong, chúng tôi xin trả, hay gửi giấy đến cho chúng tôi xin có giả lời ngay.

2035

Ancien Établissement TSANH-TSOI dit TRẦN-TÀI-MẬU, Fondé en 1852

TÉLÉPHONE N° 687

茂才陳 TSANH-HAP-TSAO Frères, Successeurs 海泉協茂

N° 161, Quai Canton. — HAIPHONG

Chuyên nghề thầu khoán, làm cửa nhà và cầu cống

Bán đủ các thứ gỗ nguyên cây và gỗ sẻ các hạng gửi đi các nơi, có máy cưa (Scierie) làm thật nhanh và cẩn thận, và có đừng nhận bán xi-măng cho sở Cimenterie.

Làm đủ các hạng ống xây cống, dẫn thủy bằng xi-măng (buses en ciment).

Làm đủ các thứ chân-song, tường hoa, gạch-hoa đủ các mũi bằng xi-măng để lát nhà.

Làm đủ các thứ Sơn cửa nhà, Huile, Peinture, Verni, dầu Essence térébenthine, Colophane và Cire đóng chai.

Có be-cạn (bassin de radoub) cho thuê để chữa Tàu-thủy

Quý-khách ở xa cần dùng việc gì hay muốn mua thứ gì, xin cứ viết thư cho Bản-hiệu, hoặc chữ Tây, chữ Tàu chữ Annam. Bản-hiệu cũng xin trả lời ngay lập tức.

2098

PHAN-THÁI-THÀNH

HANOI — 4, RUE DES CANTONNAIS, 4 — HANOI

MỚI ĐẾN : LẮM KIỂU, NHIỀU MÙI RẤT ĐẸP

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

Đủ các thứ hàng Tàu, hàng Tây, hàng Ta, hàng Saigon và các thứ vải

Bản-hiệu lại có thợ may rất khéo để may quần áo ta và quần áo tây đủ các lối

N° 292

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Bấy giờ Tôn phu-nhân mới yên lòng. Hôi canh sớ sáng hôm sau, cha con Hoàng-phủ kính lên kiệu, đến mời cha con Mạnh-sĩ-nguyên để cùng tiến triều. Vua Thành-tôn suốt ngày ở trong cung, chỉ lo Lệ thừa-tướng nhận làm Mạnh-lệ quân thì mình thật vô vọng. Ban ngày không thiết gì đến phê án, ban đêm cũng chẳng buồn tiến cung. Sáng sớm hôm ấy, tức khắc ra ngự triều, để xem tin tức Lệ thừa-tướng thế nào.

Bỗng thấy ngọ-môn-quan tâu rằng :

— Muôn tâu bệ-hạ! quan Hữu-thừa-tướng là Lệ-quân-ngọc đã hết hạn nghỉ, hiện đang ứng-hậu tại ngoài ngọ-môn.

Vua Thành-tôn nửa sợ nửa mừng, truyền chỉ triệu vào. Lệ minh-đường vào, phủ phục ở trước sân rồng mà tâu rằng :

— Muôn tâu bệ hạ! kẻ hạ-thần là Lệ-quân-ngọc có tờ biểu trần-tình, xin cải dâng để thánh-thượng ngự lãm.

Vua Thành-tôn nghĩ thầm : chẳng không khi nào nàng đâm trái ý trẫm. Nghĩ vậy, truyền cho đứng dậy, rồi bảo nội-giám cầm lấy tờ biểu đưa cho quan trực-nhật học sĩ tuyên đọc.

Tờ biểu như sau này :

« Hữu thừa tướng thần là Lệ-quân-ngọc tâu là Mạnh-lệ-quân, lấy làm « run-sợ, cúi lạy rập đầu, cẩn tâu để « xin thánh-thượng lượng tình mà « ân-xá cho

« Trộm nghĩ thần-thiếp Mạnh-lệ « quân nàng

« Vốn người Vân-nam,

« Về dòng Trâu-thị.

« Con nhà huân-phiệt, cũng gọi « theo đòi bút nghiên ;

« Hồ phận liễu bồ, may được tập « rèn thi-lễ.

« Thân-phụ thần-thiếp là Mạnh-sĩ-« nguyên,

« Mấy đời lộc nước,

« Muôn thuở ơn vua.

« Về vang chức trọng quyền tôn,

« Rực-rỡ mũ cao áo rộng.

« Thân-mẫu thần-thiếp là Bàn thị, « được phong nhất phẩm phu-nhân ;

« Thân-huynh thần-thiếp là Gia-« linh, được dự lương ban thanh-« tuyền.

« Hai vùng nhật nguyệt, xét soi há « có riêng ai ;

« Chín bể móc mưa, nhuần gội « chung về một cửa.

« Phúc nguồng Hoàng-đế bệ-hạ « lên nối ngôi trời,

« Bấy giờ thần phụ thần-thiếp « đang về hưu-dưỡng.

« Thần-thiếp Mạnh-lệ quân :

« Tuổi mới cập kê, ba bề chưa lo « điều mai rụng ;

« Ngọc còn đợi giá, ấc-gấu vừa gặp « buổi đào non.

« Khi thụ,

«Con thứ nhà Lưu tiếp là Lưu-khuê-« bích, con trưởng nhà Hoàng phủ « là Hoàng-phủ thiếu-hoa, đính ước « Châu Trần, cùng muốn kết thân « trong hai họ.

« Quan Bộ-chính sứ-tư là Trần-« thừa-ân, quan Hồng-lô-tự-khanh là « Cô-hoành-nghiệp, trao lời môi-« chước, đều đứng làm mối cho hai « nhà.

« Thân phụ thần-thiếp là Mạnh-sĩ-« nguyên,

« Vì thấy hai nhà cùng thỉnh-cầu « Thành ra trăm năm khó quyết định.

« Vậy phải mở một cuộc thi bắn, để « khiến cho tài tử tỏ mặt nghề nhà;

« Nghĩa là mượn ba mũi tên thần, « ma thử xem thiên-duyên về tay ai « được.

« Hoàng-phủ công-tử ba phát trúng « cả, thật quả đã đáng bậc anh-tài.

« Thân-phụ thần-thiếp một lời « đã xin, vâng thuận cho đẹp duyên « Trần Trần.

« Ai ngờ Khuê-bích lập tâm bất « trắc, rắp sẵn gian-mưu.

« Vu cho Thiếu-hoa cải vạ lấy trời « đã dương oan-khổ.

« Lại viết thư từ thông với thân-« phụ cậy thế Lưu hoàng-hậu, xin « được giáng chỉ ta hôn ;

« Khiến thân thiếp tắt thân là nỡ-« nhi, nghĩ tình Hoàng-phủ lang, đành « chịu cải-trang đi trốn.

« Phận làm gái phải tòng nhất, « tình nọ mới toàn.

« Muốn kẻo trời cũng còn xa, oan « này khó giải.

« Thương cho thân-phụ thần-thiếp, « sự trái quân-mệnh, vội tìm người « khác mà gả thay.

« Lạ cho Ánh-nguyệt Tô-nương, « không chịu thâu-sinh, quyết liều « thân mình đề báo oán.

« Tiếc nỗi liễu-bồ yếu đuối, mũi « bạc chưa giết được kẻ thù ;

« Gửi sao bằng tuyết sạch trong, « mượn phần đành theo dòng nước chảy

« Qui-thần gian-giải,

« Số mệnh xui nên.

« Cảnh phu-nhân cứu vớt đem về « kinh-sử ;

« Lường thừa-tướng xót-thương « nhân làm nghĩa-nữ.

« Bấy giờ thần-thiếp Mạnh-lệ-quân: « Phương trời lưu lạc,

« Đất khách bơ-vơ.

« Áo đa-tử bui bay muôn dặm.

« Kiếp trước có lẽ đã cùng nhà « Hoàng-phủ nguyện-ước ba sinh ;

« Thân này rõ tất cũng được gặp « Thiếu hoa, đính ninh tác dạ.

« Gian nan hiểm trở, đến thế là « cùng,

«Khôn dồn tuaij, tránh sao cho khỏi,

« May mà,

« Đất Hồ-quảng có nhà Khang-thị, « cũng bậc phú thương :

« Thấy thân thiếp là kẻ nho-sinh, « nuôi làm nghĩa-tử,

« Có thân chích ảnh, chim lạc đàn « đang khách địa vô gi ;

« Liền trăng tàm-nguyện, rồng gặp « hội bỗng thanh-vân đắc lộ.

« Bấy giờ quan thừa-tướng là « Lương-giám,

« Gọi gả người thứ nữ là Tố-hoa, « Bắc đâu ơn thấy,

« Đông-sàng phận rẻ.

« Đến khi cất sự nhau hợp cẩu, phải « lòa nửa đôi ;

« Ai ngờ lại gặp cố-nhân, tình xưa « nghĩa cũ.

« Từ đó thân-thiếp Mạnh-lệ-quân.

« Ra vào tử các, đường có hẹp ai ;

« Địa vị hoàng-phi, thang lần đến « bậc.

« Số đĩ không dám thủ thực.

« Là vì còn muốn báo ơn.

« Hết ngọc đai vàng, nghĩ thẹn « phụ-nhân vô tước ;

« Tài sợ học thiển, dám khoe nữ-« tử trí binh.

« Thần thiếp Mạnh-lệ-quân ;

« Vẫn đính sau khi qui-hưu,

« Sẽ xin tâu rõ sự thực.

« Tự mình lắc nghiệt, ngẫm thân « đã biết tội đã nhiều ;

« Bằng lộ chân-tình chẳng luật thì « phép vua khó tránh.

« Sống bẻ còn nhờ lượng thánh.

« gian kiến phận hèn ;

« Đất trời mong đội ơn trên, bùa « rịu cam chịu

« Cung dạ hoàng-đế bệ-hạ :

« Tấm lòng quảng-đại,

« Một mực công bằng.

« Nhật tháng nguyệt hằng, nghìn « thuở vẫn còn sáng đợi ;

« Thiên cao địa hậu, muôn việt đều « bị che-trùm.

« Hoằng-chí:

« Thần-phụ thần-thiếp là Sĩ-« nguyên, tuổi học đã cao, ngày « tháng mong-chờ được gặp ;

« Thân-mẫu thần-thiếp là Bàn thị, « thân ve đang bệnh, thuốc-than « trông-cậy về ai.

« Thương lắng cảnh già, tình ố-điều « thật bảo-đáp có hạn,

« Xa cho thân trẻ, lòng khuyến-« mã xin mình-khắc không quên.

« Thần-thiếp thành-hoàng thành-« khẳng, bất thăng đãi mệnh chí chí, « cẩn phụng biểu tâu đi vân ».

(Còn nữa)